

[Jørgen Gram.]

og jeg skal ikke komme nærmere ind på dette, men jeg kunne have lyst til at gøre et par enkelte bemærkninger til hele sagen, uden at der deri er kritik til nogen side. Det drejer sig om de principielle forhold.

Det er egentlig lidt mærkeligt, at dette spørgsmål om vitale udenrigspolitiske problemer kun findes omtalt i grundloven i form af et tredje stykke til en paragraf. Bestemmelsen findes i § 19, stk. 3, hvor det bestemmes, at der skal oprettes et udenrigspolitisk nævn — jeg beder formanden om tilladelse til et citat —

„med hvilket regeringen rådfører sig forud for enhver beslutning af større udenrigspolitisk rækkevidde. Nærmere regler om det udenrigspolitiske nævn fastsættes ved lov.“

Det er efter min mening noget af et paradoks; alle andre sager, der skal behandles i denne sal, skal drøftes ved 3 behandlinger — tidligere var det således, at enhver sag fra den allerringeste til den mest vidtrækkende skulle igennem to gange tre debatter — men her, hvor det drejer sig om vigtige udenrigspolitiske sager, der kan være, som det har været tilfældet, af uanet rækkevidde, hedder det blot uden nærmere angivelse, at de skal behandles i det udenrigspolitiske nævn. Det, der foregår i dette nævn, er ikke offentligt, og i almindelighed må der ikke offentligt gives meddelelse om, hvad der er forhandlet, dog kan der fremkomme en lille officiel meddelelse om, at den og den sag er blevet drøftet. Det er ingen hemmelighed, at der fra tid til anden har været røster fremme om, at offentligheden fik altfor lidt at vide om, hvad der var blevet behandlet, på hvilken måde, hvilke beslutninger der var taget, hvilken stilling regeringen havde taget o. s. v. — så kommer der alligevel af og til, måske dagen efter, måske lidt senere meddelelse frem i offentligheden om, at det og det er foregået.

Jeg synes, der var anledning til, at udenrigsministeren udtalte sig om disse ting. Vi husker, hvordan det går til — det er ingen hemmelighed, jeg røber, for adskillige medlemmer i dette høje ting er eller har været medlemmer af det udenrigspolitiske nævn; når en sag skal behandles, giver den kompetente minister en rede-

gørelse, og for det meste meddeler de forskellige ordførere eller formænd, om de kan give tilslutning til ministerens redegørelse, eller om man må tage afstand fra den, idet man udtaler, at man må overlade resten — og ansvaret — til den siddende regering.

Denne fornemme forretningsgang står i skærende modsætning til den forretningsgang, der gælder for alle andre sager. Drejer det sig f. eks. om økonomiske sager, ved man fra medlemmer, der er eller har været medlemmer af finansudvalget, at man dør ligefrem hæger om dets forretningsgang, idet de kan tage — og også gør det — ministrene op til en slags afhøring, der kan være så indgående af og til, at den pågældende minister ligefrem svæder ved det, og denne „eksamen“ med en indgående afhøring om, hvordan ministeren stiller sig til sagen, og hvad der er gjort, vil man altså ikke af med. Her er der imidlertid overladt regeringen meget store beføjelser om de allervigtigste ting. Man kan spørge, om der kan findes en form, så der bliver lidt mere kontakt mellem regeringen og oppositionen. Dette er ikke vendt mod den siddende regering, men når man sidder som menigt medlem af det udenrigspolitiske nævn, har man egentlig det indtryk, at dette nævn er ligesom en dæksmand for den siddende regering i alle de sager, der forekommer, og at der aldrig finder en indgående forhandling sted. Det er også overladt til regeringen at afgøre, hvilke sager den finder er af større udenrigspolitisk rækkevidde, og som den derfor skal forelægge for nævnet. Det er naturligvis også overladt til den siddende regering at give fremstillingen den farvenance, som den har interesse i.

Nu er jeg ganske klar over, at den højtærede udenrigsminister vil sige: enhver i det udenrigspolitiske nævn har adgang til at få de dokumenter frem, som han ønsker. Ja, men man ved jo ikke, hvad der foreligger. Jeg ved også, at der kan siges: ja, men det udenrigspolitiske nævn kan til enhver tid indkaldes, når 6 medlemmer kræver det — sådan står det i det foreliggende forslag. Ja, det er rigtigt nok, men alligevel er det sådan, at den siddende regering har en uendelig meget større magt på dette end på noget andet område — og det i spørgsmål, som er af den mest vitale betydning for